

om botten van alle zijden wilde loten uit en verwildert, als God het niet verhoedt, de hele boom. Geen vernieuwing met nieuw bloed, Onze Kamer-fractie bestaat weer uit het oude stelletje alsof er in vier jaar niets veranderde, waardoor nieuw bloed hoogst noodzakelijk is. Er leeft nu nog een oud geslacht voor wie de oude zakken nog splinternieuw zijn en wie de oude termen nog als muziek in de oren klinken. Maar als dat geslacht zal zijn heengegaan, dan staat daar het nieuwe geslacht, dat alle fraseologie haat en nieuwe wijn in nieuwe lederen zakken begeert. En draagt dan de oude wingerd geen vruchten meer, doch alléén maar bladeren, dan zal dat nieuwe geslacht zich keren tot die partijen waar het wel vruchten meent te vinden, al zou het dan ook alléén maar op economisch gebied zijn.

Dan is ook de doorbraak volkomen en zullen we armer zijn aan medestrijders voor onze schone beginselen dan Groen het in zijn tijd was.

De antirev. partij verdient voorts ernstige kritiek in haar houding ten opzichte van het passieve vrouwenkiesrecht.

Daarom trent horen we dit:

Wilt ge nog een bewijs van het ouderwetse gedoe in onze Anti-Revolutionaire partij? Het is de kwestie van het kiezen van vrouwen voor Kamerlid. Onze wakere Anti-Rev. vrouwen, zoals onze partij er juist zoveel tellen en die, tot nu toe op de achtergrond, toch zo'n kracht geweest zijn, die vrouwen zeggen: „Zijn wij ook niet in staat om een deel der regeringstaak op ons te nemen? Waar zien die ouderwetse mannetjes ons toch voor aan?“ Wie heeft ze niet bij dozijnen in zijn omgeving, zulke intelligente vrouwen, die bij deze verkiezing niet gestemd hebben omdat zij zich in zulk een ouderwets milieu niet langer thuis voelen? Elke partij kent de betekenis die vrouwen hebben ook waar het 't politieke en staatkundige leven betreft, alléén de A.R. weet het niet, Zij denken bij ons verlies dan ook alléén maar aan het Ger. Pol. Verbond en aan emigranten. Wat een psychologische blunder. Ge vraagt U af: spreken zulke mannen wel ooit met intelligente A.R.-vrouwen? Zo niet, dan is dit een gebrek in hun opvoeding en een ontstellend tekort in hun culturele ontwikkeling. Dan is tevens veel verklaard van onze tegenwoordige politieke achteruitgang.

Waar is, zo vragen wij, het rapport gebleven dat over deze zaak is uitgebracht? Waarom hoort de A. R.-partij daar zo niets van? Is dan de doofpot het enige meubelstuk waarvoor het partij-bestuur der A.R. nog verering heeft?

Ziehier de hoofdpunten uit het requisitoir van de Heer Ingwersen.

Wie de situatie kent zal moeten toegeven, dat hij herhaaldelijk de spijker recht op de kop slaat.

En toch — de kern, de wortel van het kwaad wordt in dit stuk niet geraakt.

Er zijn wel uitspraken in de brochure van Ingwersen, welke in de goede richting wijzen. Zo wanneer hij de antirevolutionairen toeroept:

Reken toch af met al wat niet uit God is, ook in de huishouding van uw partij. Laat toch de geest der oude helden U weer bezielen. Zie niet op mensen want God alléén is groot. Zo zag het ook onze geestelijke Vader op politiek en staatkundig gebied, Abraham Kuyper. Hij had vele vrienden, mannen die hij, wat hun geestelijk bestaan betrof, hoger achtte dan hij het zichzelf deed. Het bracht hem de diepste zielemart heu te moeten bestrijden. Maar ging het om de waarheid dan zei hij: „Het moet“. Zo streed hij tegen de vrome Beets, tegen de godvruchtige Gunning. Met zielepijn, maar het moest. Zo doet een man die weet dat het er tenslotte op aan komt wat zijn geweten, van Gods wege, hem zegt te moeten doen. Is er gehoor naar Uw geroep om verandering van zaken in de partij, dank dan God voor

die genade, want het is beter in vrede te leven dan in strijd. Maar blijft men, ook na de harde les en de felle geselslag die deze verkiezing ons gaf, nog doof, weet dan toch wat U te doen staat, of ge zijt geen Anti-Revolutionaire mannen maar weifelaars. En voor zulke mensen is de doorbraak toch de enige weg die ook zij eenmaal zullen opgaan. Er zit dan geen pit meer in.

Zo ook wanneer hij schrijft:

De Anti-Revolutionaire partij moet niet het beschimmd plantje, zonder groei-kracht, blijven dat het nu is, en waar gedurig een blad van af valt omdat het verdorde. Geest en geestkracht moet er weer komen en voor alles Geest van boven. Het geven van grote mannen, waarmee wij dan bedoelen mannen, die door Gods Geest bezield zijn, kan God alléén. Daarom moet er bij gelovige mensen een gedurig gebed zijn om zulke mannen. Want zonder die is elke organisatie ten slotte gedoemd om een kerker te worden waarin de nog aanwezige geest, uit vroeger dagen, versterft.

Maar tegenover deze en dergelijke uitspraken horen we ook beweringen als deze:

De A.R.-partij heeft haar ontstaan te danken aan een religieuze beweging, namelijk aan het Réveil. Het zou van geen diepe ernst getuigen als we ook niet de vraag stelden: „Is het geloofsleven wel sterk genoeg om, ook op politiek terrein, het licht te doen schijnen?“ Verre is het van ons om te betwijfelen of de mannen die ons vertegenwoordigen wel gelovige mannen zouden zijn. Maar wel doet zich de vraag voor: Zijn alle zielsfaculteten bij deze mensen voldoende ontwikkeld waardoor ze machtige instrumenten worden van de Geest Gods? De religieuze en de zedelijke faculteiten zijn wel in orde, maar hoe staat het met de aesthetische? Groen was een kunstenaar wat zijn schrijverstalent betreft en Kuyper was de grote kunstenaar, die zich niet alleen door zijn machtige rede, maar ook door zijn grote fantasie liet leiden. Wat is een staatsman zonder fantasie? Hoe zal hij de dingen, die er nog niet zijn, maar komen moeten, als reeds aanwezig voor zijn geestesoog aanschouwen? Ach, zeg het maar klaar en helder, deze belangrijke zielsfaculteit wordt ten eenemale gemist. En toch is, volgens een groot A.R.-staatsman en volgens alle cultuur-historici, de bloei der kunsten de juiste maatstaf van de levenskracht der volkeren. Wij kunnen dan ook niet aandachtig luisteren naar de vertogen van geleerden die alléén geleerd zijn, noch naar de vraagstukken van de mathematicus, wanneer hij niet ook iets méér is. Maar als hij, behalve met de wiskundige gronden der dingen, ook met de feestelijke praat bekend is, dan zijn zijn vertogen juist, en is zijn rekenkunde muzikaal. Maar de eertijds zo sappige rank van ons politieke leven is dor geworden en zij, die dit nu juist zo mooi vinden, omwinden zich dan ook het hoofd met een dorre wingerdrank.

Wat de parlementaire redevoeringen betreft daar komen we niet boven de Geref. Jongelingsvereniging uit. En hoe belangrijk die ook is voor jongelingen, bij mannen is het niet overschrijden van dit peil een bewijs van seniele aftakeling.

En we vragen ons met verwondering af: is „sterk“ geloofsleven inderdaad een harmonische ontwikkeling en ontplooiing van alle ziele faculteiten van een christen?

Neen, deze brochure raakt de kern niet! Zij is er eerder ook een symptoom van!

Om de werkelijke ellende der huidige christelijke politiek te ontdekken moeten we dieper en ook anders zien dan de Heer Ingwersen doet. Dan moeten we de geloofskijk hebben van b.v. Ds J. C. Sikkel, die de Heer Ingwersen óók noemt. En we moeten dan speciaal naar Sikkel luisteren als hij reeds voor de malaise van de antirev. partij in zijn dagen steeds en

voor alles twee oorzaken noemt. Vooreerst het niet meer werkelijk en waarachtig gelooven in het Woord Gods in zijn allesbeheersende betekenis óók en speciaal voor de politiek! En daarna en in onlosmakelijke samenhang daarmee: het verval van de kerk! Als het met dat geloof in de kerk mis is, als speciaal de kerk niet meer waarachtig kerk is in prediking, pastorale zorg en tuchttoefening, dan, aldus Sikkel, late men óók voor de christelijke politiek alle hoop varen!

Misschien noemt de Heer Ingwersen een oordeel als het bovenstaande „preken“. Hij spreekt daarover juist in verband met de achteruitgang der christelijke partijen. En hij noemt dat in dat verband „uit den boze“.

Mocht de Heer Ingwersen of anderen zo oordelen, dan zou ik hen willen herinneren aan het woord van Kuyper: „In de 16de en 17de eeuw was de predikatie zulk een kracht in het nationale (!!) leven, dat metterdaad de prediking de algemene denkbeelden beheerscht, de zeden en gewoonten bevestigd, de nationale roeping tot klaarheid heeft gebracht.

De tegenstanders waren bang voor de predikatie, omdat ze wel wisten, hoe, waar de predikatie doorging, de vreeze Gods werd gewonnen.“

En om de vreeze Gods gaat het. Die is nog steeds het beginsel der wijsheid. Ook der politieke wijsheid. C. V.

KERKNIEUWS

Beroepen te: Zaandam, E. Koop te Zwartsloot. Ulrum, J. Verkade te Zuidwold (Dr.).

Bedankt voor Armadale (West-Australië), W. W. J. v. Oene te Schiedam; Vollenhove-Cadoelen, J. P. v. d. Stoel Jr te Grootegast.

— AFSCHIED EN INTREDE. Ds Pieffers, die naar Canada vertrekt, zal 20 Juli afscheid nemen van zijn gemeente te Bussum. Zijn vertrek zal omstreeks 20 Augustus per vliegtuig plaats vinden.

Ds Lok te Stadskanaal neemt aldaar op 3 Augustus afscheid, terwijl hij zich op 31 Augustus aan de gemeente te Bussum hoopt te verbinden.

— NAAR HET ZENDINGSVELD. De bevestiging en intrede van Ds A. H. Algra, beroepen predikant voor de zendingsarbeid op West-Borneo is voorlopig vastgesteld op Woensdag 27 Augustus in de Noorderkerk te Groningen. In deze Dienst des Woords hoopt voor te gaan ds L. L. v. d. Vliet te Groningen.

— RADIOKERKDIENT. A.s. Zondagmorgen zal om 10 uur via de N.C.R.V. een kerkdienst uitgezonden worden vanuit de Geref. Kerk te Leerdam. Voorganger is ds J. Kok. Gelezen wordt Ezechiel 9; de tekst der prediking is Openb. 7:1—8. Gezongen zal worden: Ps. 135:1, 2, 8; 46; 91:1, 5.

— PROPAEDEUTISCH EXAMEN. Geslaagd voor het propaedeutisch examen de heren J. M. Zinkstok, drs in de geologie, Kampen, J. Veenhof, Kampen en J. M. Goedhart, 's-Gravenhage.

— GAND. C. DE HAAN. In aansluiting aan een vroeger bericht in dit blad, deelt cand. C. de Haan, Nieuw-Amelsveerd, Utrecht mee, dat hij thans een eventueel beroep in overweging kan nemen.

— VACANTIEGANGERS HOEK VAN HOLLAND E.O. Voor hen, die hun vacantie doorbrengen in Hoek van Holland of 's-Gravenzande, zij er aan herinnerd, dat de Geref. Kerk, die zich in Monster bevindt, haar diensten houdt in gebouw Odeon, Havenstraat 7, des morgens om kwart voor tien en des middags om 3 uur.

Medewerker van Dijk, Rotterdam Haag; Ds

Alle st. DEDEDE rech

INHOUD 3: 8). — (en infiltrat of tot revl Bibliotheek Kerk v. Ne

Verledent onze zonde getrouw en geve, en on 1: 9). Dat zeggen van

Jacobus hoeveel onl me niet ve erg als dat woorden? V leugentje in mensen nie over alle zo over. Hij l om anderer gen een ste zijn. Om an tegen Jacob veel te ver mag wel ve woorden ku nen stichter ten goede, hemel, ma

De tong i kleine ding in de bek van de vos wenden waas beeld voor een schip. Het schip u van z'n vin zo het grote ren. En dat

Eén vonk de as legges Zo kan de in brand w in het leven. ke machten temmen. Ka Maar z'n eig eigen woord betugelen. 3 vertalen: ec dodelijk gif. te gronde r dig verniee paradijs een steken als Ze is een „v

TE KOOP: 10 JRG. „DE REFORMATIE“, nummers 1—5; 17—20; w.v. drie geb. Tevens jrg 15 w.v. ontbreken nrs 1, 5—7, maar met afscheidingsnummer. Br. no. 553, Bur. „De Reformatie“ te Goes.

Boekbinderij VAN KUIJK Voor al Uw Bindwerk. Reformatie . . . . . f 3.75 Catechismus . . . . . f 2.33 Alle toezendingen onder rembours. Zalmstraat 1 - Schoveningen

En nu... allemaal! Deze zangbundel heeft in de pers zeer de aandacht getrokken. Heeft U de bundel al in Uw bezit? Prijs f 1.90. Bestelbaar bij de boek- en muziekhandel of rechtstreeks bij de Uitgeverster: OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V. TE GOES.

Gereformeerde Onderwijzersopleiding

Voor de 3-jarige cursus, die definitief D.V. begin Sept. a.s. zal beginnen, kunnen nog AANMELDINGEN worden ingezonden bij de Directeur der Opleiding, W. NUGTEREN, Lasondersingel 25, Tel. 7496 (K 5420), Enschedé. Lesgeld f 120.— per jaar. De mogelijkheid tot suppletie van pensioenkosten is aanwezig. Leerlingen moeten in het bezit zijn van tenminste U.L.O.-diploma of een gelijkwaardige opleiding hebben genoten. Eventueel kan plaatsing na toelatingsexamen geschieden.

OM UWENTWIL GETROOST
DRIE PREDIKATIËN van PROF. B. HOLWERDA
Deze predikatiën handelen over de volgende stoffen:
„HEERE, GIJ DOORGRONDT EN KENT MIJ...“, Psalm 139.
„ECONOMIE IN DE HOPE DES EEUWIGEN LEVENS...“, Lucas 16:1—12.
„CHRISTUS' EVANGELIE OMTRENT DE, ANTICHRIST...“, 2 Thesa, 2:6—12.
Wij voldoen met deze uitgave aan het verzoek, dat van verschillende zijden tot ons kwam, om deze preken in druk te brengen. De prijs is f 1.50. Ingenaaid in stevige omslag en verkrijgbaar bij de boekhandel of bij de Uitgevers:
Oosterbaan & Le Cointre N.V. te Goes — Girónr 36000

In Memoriam Prof. Dr K. Schilder
GEREFORMEERD CONFESSOR
Rede uitgesproken door G. Puchinger voor een kring van de S.S.R. en genodigden op Vrijdag 28 Maart j.l. met een fraaie foto op kunstdruk van de overledene, los inliggend. Prijs f 1.25.
Ds W. de Graaf schrijft in het Kerkblad van Giessendam: Deze rede, opgesteld door een zelfstandige geest, geeft met grote liefde een prachtig overzicht van het leven van Prof. Schilder. Het lezen ervan doet weldadig aan. Er komen enkele gedeelten in voor, welke hoofdzakelijk van betekenis zijn voor de leden en oud-leden van S.S.R., maar dit neemt niet weg, dat het geheel voor ieder die graag een kort overzicht wil van het leven en de betekenis van Prof. Schilder, voor zover dat thans dan mogelijk is en in zulk een kort bestek, dit werkje moet lezen. Hij zal er waarlijk niet een herhaling in vinden van wat b.v. al in „De Reformatie“ ter herdenking heeft gestaan, maar iets totaal anders, doch niet minder mooi of minder belangrijk.
Ds D. Nieuwenhuis te Vlaardingen merkt op: Zijn referaat is, zoals vele van zijn redevoeringen en publicaties, voortreffelijk en laat ons de brede betekenis van de ontslapen Hoogleraar uitstekend zien.
Via de boekhandel of rechtstreeks bij de Uitgeverster: OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V. te Goes, Giro 36000